

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Vårdcentralen Fågelbacken

Klinik

Allmänmedicin

Specialitet

2023-12-14

Datum

Malmö

Ort

Sara Karpsten och Carl-Johan Westborg

Inspektörer

SOSFS 2015:8

Föreskrift

Styrkor

- Gott kollegialt klimat med öppen dörr kultur
- Engagerade handledare med kunskap om sitt uppdrag
- ST-läkarna har en egen fast lista som respekteras och ger förutsättning för kontinuitet.
- Teamronder där ST-läkarna kan praktisera ledarskap och handledning
- Frågedoktor tidigt under ST vilket ger träning i beslutsfattande och ledarskap
- ST-läkare trivs och stannar kvar som specialister på enheten

Svagheter

- Brist på specialister i allmänmedicin vilket påverkar ST-läkarnas arbetsbelastning
- Internutbildningen saknar tydlig struktur och vetenskapligt innehåll
- Ingen tydlig strukturerad revidering av individuell utbildningsplan mot delmål
- Det saknas struktur för att koppla handledning och kompetensbedömningar till måluppfyllnad och IUP
- Sidotjänstgöringar följs inte upp strukturerat och det saknas kontakt mellan huvudhandledare och handledare under/efter sidotjänstgöring

Förbättringspotential

- Identifiera moment i kliniskt arbete där ST-läkarna agerar som ledare och pedagogisk instruktör och få återkoppling strukturerat
- Mer strukturerad internutbildning med vetenskapligt innehåll som tex. upprätta Journal Club
- Uppdatera rutinen för schemaläggning av kompetensvärderingar
- Formalisera återkoppling av ST-läkarna i funktion som handledare
- Strukturera kompetensvärderingar kopplat till delmål och IUP
- Skapa struktur för kontakt mellan huvudhandledare och handledare på sidotjänstgöring
- Involvera ST-läkare i patientsäkerhetsarbete och lokalt ledarskap
- Tydliggöra hur kompetensvärdering av annan specialist görs inför intygande om specialistkompetens
- Säkerställa ST-läkarnas arbetsmiljö vid låg bemanning

STRUKTUR

A Verksamheten

Enhet centralt i Malmö i socioekonomiskt gott område med en allsidig patientsammansättning. Sedvanliga specialistsköterskemottagningar, psykosocialt team och fysioterapi samt läkarbemanning på SÄBO där även ST-läkare deltar i bemanningen. Enheten saknar egen BVC och ST-läkare gör tjänstgöring på extern BVC mottagning under sin ST-tjänst.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur verksamhetens specialiseringstjänstgöring ska genomföras.
- Vårdgivaren tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur bedömning av ST-läkarens kompetens ska göras.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Kvalitetsindikator

- Det finns rutiner som, utöver extern granskning, anger hur kvaliteten i ST-utbildningen kontinuerligt ska utvärderas och säkerställas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Enhet som under sista året tappat flera specialister vilket ger en låg bemanning av distriktsläkare motsvarande 3,2 tjänster i förhållande till enhetens listning på 9000 patienter. Trots detta får ST-läkare gott stöd i löpande kliniskt arbete. God handledarkompetens i handledargruppen där medicinskt ledningsansvarig läkare som arbetat många år på enheten handleder flera av ST-läkarna. Vid granskningstillfället en nyligen tillsatt tillförordnad chef då ordinarie chef är sjukskriven.

Väl fungerande studierektorfunktion med gott stöd till enheten med övergripande dokument samt genomför årliga avstämningar med enhetens ST-läkare. Handledarna deltar återkommande i studierektors återkommande handledarträffar.

Föreskrift

- Den huvudansvariga handledaren har ett bevis om specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Övriga handledare är legitimerade läkare med relevant specialistkompetens.
- Det finns tillgång till specialistkompetent studierektor, som har genomgått handledarutbildning.
- Det finns tillgång till handledare i en omfattning som motsvarar behovet av handledning.
- Det finns tillgång till medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner.

Allmänna råd

- Studierektor har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Det finns generella skriftliga instruktioner för hur handledningen av ST-läkare ska gå till.
- Handledarna ges minst en gång per år möjlighet till utbildning/uppdatering/kompetensutveckling inom området.
- Det finns skriftlig uppdragsbeskrivning för studierektorn.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Ljusa fina lokaler då enheten nyligen blivit ommålad i samband med renovering av närliggande köpcenter. Alla ST-läkare har en egen arbetsplats och utrustning är adekvat för en allmänmedicinsk mottagning.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Utrustning för diagnostik, utredning och behandling är adekvat.
- Utrustning för mottagningsverksamhet, möten och behandlingskonferens på distans är adekvat.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Det finns tillgång till relevanta IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas samt stöd från bibliotek eller FoU-enhet under hela specialiseringstjänstgöringen.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens upplägg

ST-läkarna har individuella utbildningsprogram som i samband med handledning och årsavstämning med studierektor revideras. Jour och beredskap planeras in i ST-tjänsten och enheten har en funktion som frågedoktor där ST-läkarna tidigt involveras i och där även akuta bedömningar av patienter ingår. Studierektorenheten anordnar kurser för A- och B-delmål samt samordnar ST-träffar i form av en utbildningsförmiddag en gång per månad, samt FQ-grupper en eftermiddag i veckan.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Verksamheten tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas, samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg. Dessa ska vara kända och användas.
- Jourtjänstgöring/beredskap utgör en adekvat del av tjänstgöringen.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjlighet att uppnå målen i målbeskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Föreskrift

- Verksamhetschefen på det tjänstgöringsställe där en ST-läkare genomför sin huvudsakliga tjänstgöring har det övergripande ansvaret för ST-läkarens ST-utbildning.
- Den ansvariga verksamhetschefen ansvarar för att det för varje ST-läkare tas fram ett individuellt utbildningsprogram och att det för varje ST-läkare utses en huvudansvarig handledare.
- Varje ST-läkare har ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen och som omfattar de utbildningsaktiviteter som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen.
- Utbildningsprogrammet följs upp regelbundet och revideras vid behov.
- Studierektorn samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildningsaktiviteter.

Allmänna råd

- Studierektorn är en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- I studierektorns arbetsuppgifter ingår att ansvara för att utarbeta introduktionsprogram för ST-läkarna.
- Studierektorn tar del av kompetensbedömningarna.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Leg läkare som arbetar vid enheten med sikte på ST och som avslutat sin BT och/eller BT-läkare som påbörjat sin ST med BT vid enheten har tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning i enlighet med ST.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

E Handledning och kompetensbedömning

Handledning genomförs regelbundet i den kliniska vardagen och i samband inplanerad handledning. Kompetensbedömningar görs med olika bedömningsmetoder. Medsittningar behöver tydligare planeras in i schemat. Hur återkoppling till huvudhandledare från handledare på sidotjänstgöring ska ske behöver utvecklas. Enheten har en nyligen tillförordnad verksamhetschef men ordinarie chef uppfattar vi har tagit aktivt del i ST-läkarnas kompetensutveckling.

Föreskrift

- Varje ST-läkare ges kontinuerligt handledning i form av stöd och vägledning med utgångspunkt i det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST-läkare.
- Varje ST-läkare har tillgång till en handledare för varje del av tjänstgöringen.
- Den huvudansvariga handledaren bedömer ST-läkarens kompetensutveckling kontinuerligt, med utgångspunkt i målbeskrivningen för specialiteten och det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns fastställda rutiner för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamheten har rutiner för hur den kontinuerliga bedömningen dokumenteras (För ST enligt 2015:8 är verksamhetschef ansvarig enligt ovan)

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner, samt återkoppling från de som har gett instruktionerna.
- Handledningen är inplanerad i den ordinarie tjänstgöringen för huvudansvarig handledare och ST-läkare.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren genomför sin huvudsakliga specialiseringstjänstgöring. Om så inte är fallet ska vårdgivaren på något annat sätt säkerställa att huvudhandledaren är tillgänglig för handledning och även i övrigt har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.
- Varje handledare har genomgått handledarutbildning som tillgodoser kraven enligt föreskriften.
- Om det finns en risk för att en ST-läkare inte kommer att uppfylla kompetenskraven bör det leda till en åtgärdsplan. En åtgärdsplan bör omfatta justeringar i det individuella utbildningsprogrammet, förändringar i vårdgivarens utbildningsinsatser eller tydligare krav på ST-läkarens insatser.
- Ändamålsenliga metoder används för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

ST-läkarna deltar i av studierektorenheten anordnade kurser samt kurser planeras utifrån det individuella utbildningsprogrammet. Enhetens interna utbildning behöver tydligare kopplas till socialstyrelsens delmål i målbeskrivningen.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen och individuella utbildningsprogrammet.
- ST-läkarna genomgår den utbildning som planerats i enlighet med målbeskrivningen och det individuella utbildningsprogrammet.

Allmänna råd

- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade interna utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade externa utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerad tid för självstudier.

Kvalitetsindikator

- Den teoretiska interna utbildningen är systematiskt uppbyggd med koppling till Socialstyrelsens delmål.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

ST-läkarna är delaktiga i enhetens förbättrings/kvalitetsarbeten och i genomgång på arbetsplatsträffar kring uppföljning av patientavvikelser. Här kan man ytterligare involvera ST-läkarna i systematiskt patientsäkerhetsarbete och delges inblick i medicinsk ledningsansvarig läkares arbetsuppgifter. Vetenskapligt förhållningssätt diskuteras delvis på interna läkarmöten. Införande av Journal Clubs med återkoppling på vetenskapligt förhållningssätt och presentationsteknik med på enheten känd struktur uppmuntras. Det finns goda förutsättningar till doktorandstudier. Tillgång till evidensbaserade IT-databaser finns och används i det dagliga arbete (Medibas, PubMed).

Föreskrift

- ST-läkarens kompetens inom medicinsk vetenskap bedöms utifrån kunskap kring vetenskapliga metoder och forskningsetiska principer.
- ST-läkaren bedöms utifrån förmågan att kunna kritiskt granska och värdera vetenskaplig information, samt i sitt arbete ta ansvar för att omsätta och tillämpa denna kunskap.
- ST-läkaren deltar i systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete i sådan utsträckning att förutsättningar för delmåluppfyllelse föreligger.
- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Det finns goda förutsättningar för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- Det finns goda förutsättningar för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.

Allmänna råd

- ST-läkaren ges möjlighet till utbildning inom patientsäkerhetsarbete och systematiskt kvalitetsarbete.

Kvalitetsindikatorer

- Under det senaste året har av ST-läkare genomförda arbeten publicerats och/eller presenterats (av ST-läkaren) vid vetenskapliga/professionella sammankomster.
- Det finns tillgång till ett välfungerande doktorandprogram.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarna fungera i klinisk vardag i flera former som ledare så som ronda SÄBO eller i funktion som frågedoktor. Bedömningar av ledarfunktion med strukturerad och återkommande återkoppling saknas varav åtgärdsplan lokalt behöver tas fram. För att ytterligare stärka ledarskapsfunktion föreslår vi att man skuggar ledningen. ST-läkarna handleder studenter men utan strukturerad återkoppling på handledningen.

Åtgärd krävs.

Handlingsplan inkommen och godkänd. Gradering justerad till C.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att kontinuerligt utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren bedöms kontinuerligt i medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete och återkoppling sker.
- ST-läkaren genomgår utbildning i hälso- och sjukvårdens förutsättningar i enlighet med målbeskrivning.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkaren bereds möjlighet att planera och genomföra undervisning.
- ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.
- ST-läkaren bereds möjlighet att handleda medarbetare och studenter.
- ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i reflektion i grupp i enlighet med målbeskrivningen.

Kvalitetsindikatorer

- Det finns möjlighet att auskultera hos chefer och ledare inom organisationen.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

HANDLINGSPLAN

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med följande handlingsplan.

H. Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkaren bedöms kontinuerligt i medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete och återkoppling sker.

Planerad åtgärd

Planerad åtgärd ST-läkaren bedöms kontinuerligt i medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete, muntlig och skriftlig återkoppling ges. Uppföljning var 3:e månad och vid årsmöte med studierektorn. Inbokning av videokonsultationer enligt rutin ST överenskommelse i ökat antal. Caseframställning inför läkarkollegor och övrig personal. Uppföljande feedback ges. Införande av journal-club Internutbildning. Vara ordförande på läkarmöten med efterföljande återkoppling. Sit in i ökad grad • Sit in med handledare samt handledare 2.Handledning av fler läkare på vårdcentralen Kontinuerlig återkoppling på praktiska moment. Tex rektoskopi, öron undersökningar, cortisoninjektioner, kirurgia minor, akutomhändertagande. Handledning enligt ST överenskommelse.

Datum när åtgärden ska vara genomförd

240901

Ansvarig för genomförandet

Verksamhetschef och MLA

Datum för uppföljning

250201

Ansvarig för uppföljningen

Verksamhetschef och MLA

H. Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Planerad åtgärd

Ökade undervisningstillfällen vilka bedöms och återkopplas muntligt och skriftligt.

Uppföljning var 3:e månad och vid årsmöte med studierektorn.

Datum när åtgärden ska vara genomförd

240901

Ansvarig för genomförandet

Verksamhetschef och MLA

Datum för uppföljning

250201

Ansvarig för uppföljningen

Verksamhetschef och MLA

H. Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Planerad åtgärd

Sit in i ökad grad • Sit in med handledare samt handledare 2. Handledning av fler läkare på vårdcentralen Kontinuerlig återkoppling på praktiska moment. Tex rektoskopi, öron undersökningar, cortisoninjektioner, kirurgia minor, akutomhändertagande. Handledning enligt ST överenskommelse.

Datum när åtgärden ska vara genomförd

240901

Ansvarig för genomförandet

Verksamhetschef och MLA

Datum för uppföljning

250201

Ansvarig för uppföljningen

Verksamhetschef och MLA